Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 171. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 7, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 7-го ВЕРЕСНЯ 1996 р. Ч. 171. РІК CIII.

ГРОШОВА РЕФОРМА ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ

Київ. — Запровадження гривні в Україні поки що відбувається в основному так, як передбачав Національний Банк України, незважаючи на деякі початкові труднощі, повідомила 4-го вересня УНІАР, покликаючись на голову управління НБУ Віктора Ющенка.

На пресконференції, присвяченій першим підсумкам грошової реформи, В. Ющенко сказав, що ліквідовано підвищений попит на валютному ринку і вжито заходів для забезпечення обміну грошей за курсом 1.75 гривні за 1 долляр з максимально припустимим відхиленням у 5 відсотків. За надмірне підвищування курсу доляра до карбованця понад 150 агентів і чотири комерційні банки та їхні філії втратили ліцензії на обмін валюти.

Як відомо, темпи обміну карбованців на гривню 2-го вересня, у перший день реформи, були дуже повільними. Більшість обмінних пунктів не працювали. Видавали нову валюту лише кілька великих банків. Станом на 3-го вересня, за даними НБУ, громадяни України обміняли на гривню 17 трлн. карбованців.

„Всі ускладнення з обміном, зі сплатами у карбованцях за публічні послуги тощо, пов'язані з неорганізованістю, а не з принциповими причинами", — сказав В. Ющенко. В готівкових розрахунках до 16-го вересня можна вживати паралельно з гривнею і карбованець.

Голова НБУ повідомив, що від 28-го серпня до 3-го вересня вдалося залучити до банкової системи України 51 трлн. карбованців, які перед тим обслуговували чорний ринок або „неофіційну" економіку держави. Всього ж поза банковою системою України нараховувалося до реформи 366 трлн. карбованців. Залучення цих фондів в „офіційну" економіку є головним технічним завданням зміни валюти.

В. Ющенко підкреслив, що доля нової грошової одиниці залежатиме не тільки від НБУ, але й від бюджетної політики. На його думку, бюджет 1997 року не повинен передбачати надання Урядові прямих кредитів НБУ. Дискусія щодо бюджету наступного року між НБУ і Урядом триває.

В. Ющенко також сказав, що річна інфляція не повинна перевищувати 25 відсотків. Згідно з віце-прем'єр-міністром Віктором Пинзеником, у серпні місячна інфляція була на рівні 5.7 відсотка. Голова НБУ передбачає приблизно таку ж інфляцію й у вересні.

Комісія Верховної Ради з питань фінансів та банкової діяльности розглядає тепер проєкт закону про нову грошову одиницю.

НІМЕЧЧИНА ЗАЦІКАВЛЕНА ІНВЕСТУВАННЯМ В УКРАЇНУ

Київ (Р. Р.). — Тут 4-го вересня відбулася пресова конференція у зв'язку з перебуванням в Україні німецької делегації.

Федеральний канцлер Німеччини Гельмут Коль сказав, що уряд його держави та він особисто зацікавлені в інвестуванні в Україну, де вони бачать великі перспективи. Він поінформував, що під час відвідин досягнуто домовлення про регулярні зустрічі керівників двох держав і встановлення прямого телефонічного зв'язку. Сьогоднішню візиту в Україну голова німецького уряду пояснив як підтвердження, що Федеративна Республіка Німеччина зацікавлена у стабільній і незалежній Україні, яка є частиною стабільної Европи. Отож Німеччина і далі підтримуватиме Україну економічно і політично. Найближчим часом в Україну прибудуть німецькі урядовці для погодження проєктів, підготованих в ході візити.

Президент України Леонід Кучма зазначив, що візита німецької делегації на чолі з Г. Колем заклала міцний фундамент для розвитку відносин між обома країнами. Під час переговорів виявилися спільні погляди щодо багатьох політичних і економічних питань. Особливий імпульс дано економічній співпраці. Надаючи пріоритет співпраці з европейськими країнами, Україна повертається до цивілізованої Европи, сказав Л. Кучма. За його словами, Україна має стати европейською не лише географічно, але і в геополітичному значенні. Але Україна потребує підтримки з боку розвинутих держав. Президент України висловив задоволення, що „інвестиційний потяг" з Бонну почав прямувати до Києва і тепер від України залежатиме, „скільки він зробить зупинок і якою буде швидкість того потягу".

На запитання щодо НАТО, Г. Коль відповів, що, на його думку, Північноатлантичний оборонний союз спочатку повинен подбати про реформування організації, а вже тоді про її поширення. Голова німецького уряду висловив невдоволення тим, що

(Закінчення на стор. 3)

Ізраїль занепокоєний подіями в Іраку

Єрусалим, Ізраїль. — Після американських ракетних атак на іракські військові об'єкти громадськість Ізраїля дуже занепокоєна, чи не схоче Саддам Гуссейн пімститися, обравши собі за ціль відповідного ракетного удару ізраїльську територію.

Намагаючись заспокоїти населення, прем'єр-міністер Ізраїля Беньямін Нетаняґу запевнив, що на такий крок іракський лідер не відважиться, бо це стане ще більшим нещастям для самого Іраку. Це запевнення не дуже, однак, подіяло, бо як тільки в країні дізналися про збройні події на півночі Іраку, то до єрусалимського центру громадської самооборони прийшло за протигазами в десять разів більше громадян, ніж звичайно.

Як відомо, під час війни у Перській затоці у 1991 році Ірак 39 разів обстрілював ракетами ізраїльську територію, намагаючись втягнути жидівську державу у війну і в такий спосіб зруйнувати арабську коаліцію проти С. Гуссейна.

„У випадку необхідности ми застосуємо ефективні засоби. Крім того, військові сили Іраку вже не такі великі, якими вони були під час війни у Перській затоці", — сказав Б. Нетаняґу в розмові з журналістами.

Тим часом лідер курдів Лятіф Рашід, який перебуває на еміґрації в Лондоні, висловив думку, що Ізраїль має для занепокоєння поважні підстави. „Абсолютно ясно, що С. Гуссейн ні на мить не вагатиметься і накаже застосувати навіть хемічну та бактеріологічну зброю проти курдів і проти інших країн реґіону. Але ціллю першого удару буде Ізраїль", — сказав Л. Рашід.

Б. Єльцин погодився на операцію

Москва. — У четвер, 5-го вересня, президент Російської Федерації Борис Єльцин зробив досі нечуваний в Росії крок, підтверджуючи, що він хворіє недугую серця та за порадою лікарів мусить пройти операцію, котра відбудеться при кінці цього місяця у Москві. Своєю заявою в телевізійному інтерв'ю, взятому журналістом у його відпочинковій дачі Русь недалеко від Москви, Б. Єльцин не тільки визнав поганий стан свого здоров'я, але також є першим, що розірвав кремлівську заслону таємничости та неправдомовности.

Хоч і тепер президент Росії ані його дорадники не виявили якости хвороби, то все ж таки з цим офіційним визнанням свого не надто здорового стану припинено різні поголоски та спекулювання на тему недуги Б. Єльцина. Про те, що Б. Єльцин не був здоровим в нікого не було сумніву, бо від часу його інавгурації у п'ятницю, 9-го серпня, де він вже не виглядав здоровим, він не виконував жодних публічних функцій, а його дорадники постійно твердили, що він тільки відпочиває після важкої передвиборчої кампанії.

Навіть тепер Кремль не уточнив яку саме операцію проходитиме Б. Єльцин, але російський лікар-кардіолог, обізнаний з обставиною хвороби російського президента, каже, що напевно мусітиме пройти операцію де лікарі замінюють звапнілі вени, котрі постачають кров до серця здоровими венами, що її в Америці називають „бай-пессом".

Причиною такої зміни в

(Закінчення на стор. 4)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

БЛАГОДІЙНА ВИСТАВКА ЮНИХ СКУЛЬПТОРІВ

КИЇВ. — На території парку Київської Дитячої Академії Мистецтв відбулася презентація праць шістьох молодих мистців Києва. Вони представили зразки паркової скульптури. Організатор виставки Ігор Волобуєв поінформував, що вона проходить під егідою Спілки Художників України і є благодійною. Мета виставки — привернути увагу міських властей до стану, у якому перебувають парки Києва і до розвитку паркової скулптури взагалі. Волобуєв вважає, що виставка також дасть поштовх творчому розвиткові молодих мистців.

ЦІННІ ПАПЕРИ УКРАЇНИ ЗАПРОПОНОВАНО КОМПАНІЯМ СВІТОВОГО ЦЕНТРУ

КИЇВ. — Компаніям Волл Стріту рекомендовано купувати державні цінні папери України, що почали виходити в серпні 1996 року. Про це повідомив один з керівників експертної групи Сороса–Ослянда — Джордж де Меніла, який працює в Україні. За оцінками експертів, український карбованець тепер на піднесенні. Голова правління Національного Банку України Віктор Ющенко оцінив такий крок ділового світу ЗСА як доказ, що Україна обрала правильний шлях.

ОБМЕЖЕНО ДОСТУП ВІДВІДУВАЧІВ ДО ХВОРОГО Є. СУПРУНЮКА

СИМФЕРОПІЛЬ. — Розпорядженням міністра охорони здоров'я Автономної Республіки Крим обмежено доступ відвідувачів до хворого голови Верховної Ради Криму Євгена Супрунюка, який перебуває в шпиталі. Міністер Андрій Підаєв сказав, що це пов'язано зі станом здоров'я хворого. Два головні фахівці Міністерства Охорони Здоров'я України підтвердили діягнозу симферопільських лікарів: стан важкий, виявлено струс мозку, сліди насильства.

АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ВИДАЄ ДИПЛОМИ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма привітав перших 104-ох випускників Академії Державного Управління при Президенті. Це перший випуск Академії Державного Управління, яка має 375 слухачів. Перших 104 випускники вже отримали дипломи магістрів державного управління. „Незалежна Україна зацікавлена в тому, щоб до державних структур приходили висококваліфіковані спеціялісти", — сказав Президент Кучма на церемонії вручення дипломів.

ПРАЦЯ ПРИКОРДОННИКІВ

КИЇВ. — Пресова служба прикордонних військ України повідомила, що за останні 10 днів митники сконфіскували товари і сировину, що незаконно переправлялися через кордон, на суму 5 блн. 285 млн. крб. На кордоні затримано 536 порушників, більшість з яких намагалася незаконно потрапити в Україну. Серед них 179 нелегальних мігрантів. Із загального числа затриманих — 429 чужинців. Загалом за цей період український кордон перетнуло 2.1 млн. осіб та 408 транспортових одиниць.

ЗНИКЛИ УКРАЇНСЬКІ ЖУРНАЛІСТИ

ХАРКІВ. — Досі невідома доля двох українських журналістів, киянина Віталія Шевченка та харків'янина Андрія Базавлюка. Їх зникнення місцева організація УНА –УНСО пов'язує із судовим процесом над громадянами України в Білорусі, яких судять за участь у несанкціонованому вічу в Мінську 26 квітня цього року.

Б. Клінтон підтримав економічні реформи в Україні

Київ. — Програма економічних реформ в Україні дістала підтримку Президента ЗСА Билла Клінтона, повідомило 5-го вересня агентство Ройтерс, покликаючись на Адміністрацію Президента України.

Згідно із заявою адміністрації, Клінтон надіслав листа, в якому пообіцяв виконати обітницю щодо міжнародної допомоги реформам в Україні.

„З'єднані Стейти інтенсивно працювали з Міжнародним валютним фондом, Світовим банком і з країнами „великої сімки", щоб виділити для України в 1996 році 1.9 блн. дол. допомоги, — процитовано у заяві лист Б. Клінтона. — Американська сторона продовжуватиме свою двосторонню допомогу Україні".

Підтримка з боку американського Президента прийшла після того, як це саме зробив канцлер Німеччини Гельмут Коль під час своєї дводенної візити в Україну на початку тижня.

„Ми хочемо бути партнерами, — сказав Г. Коль 3-го вересня. — Україна може бути мостом до країн на сході і на півдні нашого континенту".

Вашингтон цього року вже надав Києву 330 млн. дол. допомоги і 675 млн. дол. кредиту. За величиною американської допомоги Україна тепер на третьому місці після Ізраїля і Єгипту.

О. Мороз не вірить у формування політичної більшости

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 3-го вересня, голова Верховної Ради України Олександер Мороз під час зустрічі з журналістами скептично висловився щодо можливости створення політичної більшости в парляменті. Правоцентристським фракціям і групам цього зробити не вдається, оскільки і далі у Верховній Раді більшість є „ситуативною". Крім того, О. Мороз переконаний, що наступного тижня парлямент позбавить депутатських уповноважень близько 20-ох депутатів, які не перейшли на постійну працю. Окрім міністра юстиції Сергія Головатого, заяви на вихід з Верховної Ради подали ще три члени Кабінету Міністрів. Іншим 53-ом сумісникам до наступного тижня належить визначитися, де вони працюватимуть на постійній базі.

Оцінюючи майбутні зміни в комітетах парляменту, О. Мороз вважає, що найвигідніший шлях їхнього реформування — це підготова закону про комітети Верховної Ради і створення на їх основі діючих парляментарних комісій. Голова Верховної Ради підкреслив, що консультації, щодо складу комітетів і їх назв триматимуть у позасесійний час і парлямент голосуватиме у цілому після досягнення консенсусу.

Голова парляменту повідомив, що звернувся до Президента України Леоніда Кучми і до прем'єр-міністра Павла Лазаренка з проханням представити Верховній Раді проєкт закону про грошову реформу. На сесії парлямент заслухає інформацію Уряду і Національного Банку України про грошову реформу. До цього парлямент утримається від оцінок її проведення. За словами О. Мороза, керуючись нормами Конституції України, всі зміни мають відбуватися на основі закону, тому він і хоче, щоб Президент і прем'єр-міністер такий закон представили. „Інакше можна буде констатувати порушення Конституції України", — сказав голова парляменту.

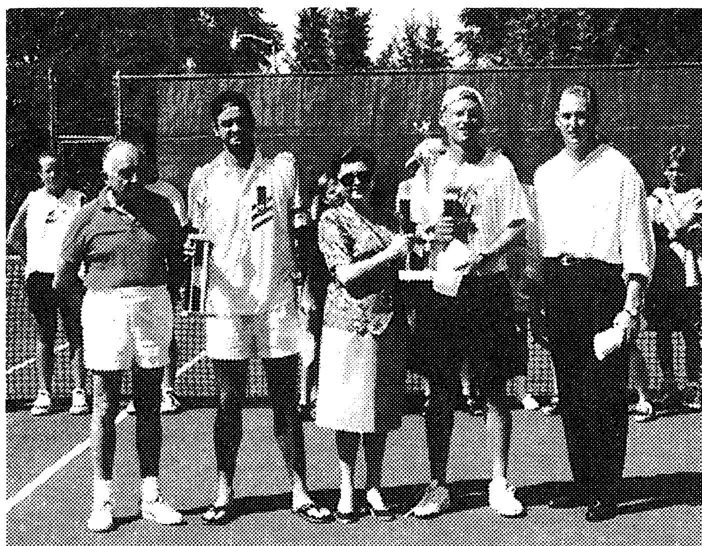
НА СОЮЗІВЦІ ВІДБУЛИСЯ ТЕНИСОВІ І ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

Союзівка. — Марко Оришкевич з Чикаго, який три роки тому „вкрав" одного сета у Ро-мана Сидорака, перервав його семилітнє доміну-вання в групі чоловіків, здобуваючи чемпіонат у 41-их крайових змаганнях тенісу, що відбулися тут під час „довгого вікенду" з нагоди Дня Праці від 31-го серпня до 2-го вересня. У маратонному тригодинному фіналі, М. Оришкевич вперше добився перемоги в групі чоловіків вислідом 5–7, 7–5, 6–2 над Р. Сидораком, переможному походові якого, здавалось, не буде кінця.

Виявляючи як завжди добру форму і агресивність, Р. Сидорак легко розправився з Андрієм Хархалісом у чвертьфіналі, 6–0,6–0, та східним чемпіоном Денисом Чорнієм у півфіналі, 6–1, 6–3, але у фіналі натрапив на впертого і кондиційно сильнішого М. Оришкевича, який наполегливістю і точністю ударів добився своєї першої перемоги на Союзівці.

Не без труднощів дійшов Марко до фіналу і у чвертьфіналі він був на грані поразки проти Вілла Риттера, якого споквільнили корчі в ногах у третьому рішальному сеті, про що говорить кінцевий вислід в користь Марка — 3–6, 6–4, 6–0. У півфі-налі д-р Юрій Харук не здався легко і Маркові довелось добре попрацю-вати, щоб здобути пере-могу 6–3, 6–3.

(Закінчення на стор. 4)

Зміна варти: М. Оришкевич (справа) зупинив семилітнє домінування в групі чоловіків Р. Сидорака, записуючи вперше своє прізвище на пропам'ятній чаші інж. Б. Рака. Нагороди і грошові стипендії вручили (зліва): Р. Ракочий, ст., У. Дячук і М. Гинянський.

(Світлив Сергій Миронюк)

А. М. Шумська (справа) і Л. Савчак-Копач отримали нагороди і грошові стипендії від З. Снилика (зліва) і Константина Беня, який уфундував чашу для цієї групи.

В АМЕРИЦІ

ПЕРЕДВИБОРЧА КАМПАНІЯ Роберта Дола, республіканського кандидата на президента ЗСА у цьогорічних виборах, починає розгортатися щораз інтенсивніше, включно з телевізійними політичними оголошеннями. Головною точкою передвиборчої кампанії Р. Дола є зменшення податків, і саме цю свою пропозицію хоче якнайбільше ясно представити виборцям кандидат Республіканської партії. У телевізійних оголошеннях є також і вияснення звідкіль він пропонує взяти фонди, щоб уможливити його пропозицію — зменшення податків. Р. Дол твердить, що створення справедливішої системи оподаткування та ліквідація багатьох тепер законних податкових викрутів для великих корпорацій буде достатнім заощадженням і уможливить фінансування його пропозиції.

У СВІТІ

УРЯД МЕХІКО ТВЕРДИТЬ, що повстанці, які минулого тижня атакували поліційні та військові станції по цілій країні є наслідком згуртування кількох лівих угрупувань довкруги однієї домінуючої групи — Популярної революційної армії, котра має за собою 20-річну підпільну історію вбивств і викрадань для шантажу. Урядові чинники також кажуть, що головним ідеологом цієї групи є Феліпе Мартінез Соляно, колишній декан Державного університету в Оаксака, Мехіко, котрого звинувачено та ув'язнено за вбивство двох вартових безпеки однієї із газет Мехіко Сити. Одначе велика кількість знавців лівих угрупувань Мехіко уважають, що це не є тільки справа лівих угрупувань, а радше чимраз більше безробіття, убожество та невдоволення населення, з котрого користають ці повстанці для осягнення своїх лівих цілей.

НІМЕЦЬКИЙ КОММЕРЦБАНК з осідком у Франкфурті, повідомив у середу, 4-го вересня, що він став переможцем і здобув дотацію Европейського союзу для встановлення дорадчого і вишкільного центру для приватизованих фірм Харківської области в Україні. Тримільйоновий бюджет у німецьких марках має вистачити на 18-місячне існування згаданого задуму, метою котрого є „антрепренерські проблеми в економіці вільного ринку". Спільниками цього проєкту є британська дорадча фірма Прайс Вотергавз і Ірляндський інститут менаджменту.

ВОСЬМЕРО НЕМОВЛЯТ СПОДІВАЄТЬСЯ народити англійка Менді Олвуд. Лікарі вважають, однак, що вона не має жодних шансів народити за одним разом восьмеро повноцінних дітей, і тому радять, поки не пізно, зменшити кількість ембріонів до одного чи двох. М. Олвуд та її приятель Пол Гадсон, що є батьком вісьмох очікуваних близнюків, не хочуть і чути про часткову аборцію. Лікарі тим часом переконані, що така вагітність неминуче закінчиться викиднем або ж передчасним народженням мертвих чи неповноцінних немовлят.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Українська валюта стала дійсністю

Давно очікувана і багато разів обіцяна українська гривня нарешті розпочала свій рух як повноправна грошова одиниця у повноправній державі з власною Конституцією.

У світовій практиці відомо, що безболісно обмін грошей відбувається хіба тільки в ЗСА. Щодо інших країн, то грошові реформи, як правило, були конфіскаційними і тому люди їх сприймали негативно і переживали з болем цей процес.

Цьогорічна грошова реформа в Україні проходить спокійно тому, що вона здійснюється відкрито і не є конфіскаційною. Власне, коли б не обмін карбованців на гривню, то це і реформою не можна було б вважати, а лише деномінацією грошей. Обмін карбованця на гривню здійснюється у співвідношенні 100,000 до 1. Тобто 1,000 крб. дорівнює 1 копійці, 10,000 крб. — це 10 копійок, 100,000 крб. — 1 гривня. Один мільйон карбованців — це 10 гривень. За один доляр в обмінних пунктах дають 1 гривню і 70 коп.

Хаосу у зв'язку з обміном грошей не спостерігається, але суперечки навколо цього питання виникли. Зокрема з приводу курсу українського карбованця до американського доляра. Одні фінансисти вважають, що в Україні відбувається прихована девалюація української валюти, тому за один доляр повинні б давати 200,000 купонів, або 2 гривні. Інші твердять, що стабілізація курсу української валюти — це наслідок відмови від кредитування народного господарства, невідповідности фактичної облікової ставки Національного Банку України і заборгованости у виплаті заробітків. Такої думки дотримуються переважно представники лівих сил. Банкіри збуваються мовчанкою, оскільки їм довелося б апелювати не словами, а цифрами. А вони свідчать, що в першому півріччі цього року продано в 4.2 раза більше валюти, ніж за такий же період минулого року. І це при тому, що темпи росту карбованцевої маси зменшувалися втричі швидше. Отож дехто схильний шукати секрет стабілізації валюти саме тут.

Насправді ж, згідно з опублікованими звітами, за перше півріччя банки видали установам готівки вдвічі більше, ніж минулого року. А з ростом виданої готівки зросла і заборгованість у виплаті зарплатні. Вже це спростовує штучний характер стабілізації валюти. Причина всіх проблем стає очевидною — відбувається природній відбір при переході до ринку. Банки відмовляються фінансувати дефіцитові підприємства, які до того ж випускають продукцію цілком неконкурентноспроможну, підіймають на неї ціни, а її ніхто не купує. Люди, які звикли все плянувати, ніяк не можуть збагнути, що курс валюти, як і ціни, регулює сам ринок. Вони вимагають, що курс гривні до американського доляра був на користь української валюти, а не навпаки.

На місяць влада заборонила підіймати курс валюти та ціни, але важко сказати, що буде через місяць. Чи не вибухне інфляція, стримувана на деякий час? Та навіть якщо цього не станеться, то після16-го вересня всім буде набагато легше порівняти купівлеспроможність українських грошей з доперебудовним періодом. Адже зарплатня і пенсія фактично повернулася на той самий рівень: совєтська пенсія становила 45 рублів, а тепер вона становить 45 гривень. Але тоді хліб коштував 20 копійок, а тепер 64 коп., літра молока 18 коп., а тепер 50 коп. Покищо народ не нарікає. Всі намагаються якнайшвидше позбутися купонів і отримати гривні. І тут виявилося дещо цікаве. Біля обмінних пунктів стоять старенькі люди з пачками купонів. Виявляється, багато є таких, що недоїдали, не купували ліки, а відкладали гроші на похорон. Тепер ці гроші вони обмінюють на гривню і, можливо, покладуть в ощадні банки, якщо влада виплатить громадянам колишні знецінені вклади. І якщо це станеться, то правда виявиться на боці голови правління НБУ Віктора Ющенка, який підрахував, що громадяни мають вдома стільки грошей, що їх вистачить для надійного стабілізаційного фонду для української валюти.

Чи зможе українська гривня витіснити з ужитку американський доляр, залежить від того, наскільки рішуче діятиме Уряд України. Фахівці сьогодні вважають, що це перша чесна реформа, яка досі будь-коли проводилася на території України. Крім того, вона не схожа ні на одну з реформ, які проводилися в інших країнах світу. За висновками фахівців, українська реформа не дуже вдарить бідних і допоможе багатим, бо Національний Банк України пообіцяв, що не цікавитиметься, звідки в них гроші. Головне, щоб таємні трильйони стали явними і осіли на банківських рахунках. А це станеться лише під умовою, що люди повірять у чесність реформи.

Ярослав Гайвас

ПОЧИНАТИ ВЖЕ, ПОЧИНАТИ ВІД ОСНОВ

Кожен, хто цікавиться питаннями практичної розбудови незалежної української держави, здає собі справу з важливости політично-партійного життя в Україні. Покищо воно перебуває у зародковому стані і це само по собі є суспільною проблемою, адже без політичних партій не обійтися, без них немає нормального функціону-вання в демократичній системі.

Воно, власне, є підставове для існування демократії. Без здорових, творчих, в більшій чи меншій мірі впливових партійних формацій немає ані демократичної атмосфери та відповідальности, ані можливостей для демократичних процесів. Партії віддзеркалюють думки та настрої в суспільстві, вони формулюють суспільно-політичні орієнтири, шукають найуспішніших доріг та засобів для їхнього втілення в життя. Скільки таких партій може бути, щоб вони самі внутрішньо розвивалися і виконували певні функції у суспільному житті? В англо-саксонському суспільстві є досить утривалені традиції двопартійности. Партія, що перемогла у виборах, має владу в руках, а друга творить опозицію. В інших країнах є їх більше, але не більше, в найгіршому випадку, як п'ять-шість. Коли їх уже близько десяти чи понад, тоді більшість з них неспроможні бути партіями, а тільки суспільними обламками, що не можуть ані добиватися влади, ані якоїсь значної ролі в суспільному житті.

Нерозвинене суспільство

В Україні має місце одна, цілком очевидна, хвороблива ситуація: тих партій є біля сорока. Можна це пробувати віднести на конто суспільства, мовляв, воно недостатньо розвинене. Але це зовсім не так. Правда, воно не зрізничковане ще, не має внутрішньої інфраструктури, не є динамічне, просто не є активне, але це ще залишки совєтської монопартійної системи, в якій партія і її вожді були всім. Однією з причин, що в Україні так багато партій, є безліч людей, що ще не знайшли собі місця в суспільному житті, тому метушаться безпродуктивно або демонструють незрівноваженість, або тішать себе фантазіями. Ті люди і партії в суспільстві не мають ніякої ваги, нарід ставиться до них знаважливо, не раз з насміхом. Ще до того люди, що партіями мали б керувати, дуже часто некомпетентні, непрофесійні. Відомий публіцист Микола Рябчук, киянин, який має нагоду подивитися на українське життя зі світової перспективи, бо перебуває чимало за кордоном, повторює, за публічною опінією в Києві та в інших осередках України, окреслення тих численних партій: „канапові партії". Їх бо вистачає, щоб поміститися на одній канапі та оприлюднювати, як пише Рябчук, „безконечні, мало кому цікаві заяви".

Однією політичною ділянкою ті канапові партії займаються залюбки: вони обговорюють між собою питання „злиття", „приєднання чи об'єднання", „співпраці". Але в тому і їхня безвиглядність, бо коли вони поодинці не працюють, не діють пляново й цілеспрямовано, то на яку ж спільну працю вони здатні? Головний недолік усіх політичних формацій в Україні, з невеликими вийнятками, — бездіяльність. Отже, з'єднані вони чи ні, злиті чи самопасом ходять, висліди їхньої праці є такі самі. Ми вже бачили „співпрацю" та „об'єднання", які заповідалися дуже оптимістично. М. Рябчук згадує „конґрес національно-демократичних сил". Автор цих рядків брав участь у ньому й мусить потвердити, що установчий конґрес тих національно-демократичних сил виглядав направду імпозантно та обіцююче. Такі бесідники, як Дмитро Павличко, чи голова конґресу Михайло Горинь, говорили про конкретні завдання переконливо, і здавалося, що та ініціятива буде великоуспішною. Але вийшло навпаки і навіть не знати, чому. Ще гірше було з „Антиімперським антикомуністичним фронтом". Цей почав розпадатися, як тільки учасники нарад, які його заснували, вийшли з тих нарад. А розмови між „канаповими" і „неканаповими" партіями про об'єднання чи співпрацю не припиняються, але оце вже понад чотири роки з них нічогісінько не виходить. З того лише такий висновок: закінчіть товкти воду в ступі, а беріться до праці!

Але як і з чого починати? М. Рябчук пише про це: „І воно й не розвидниться в Україні доти, доки українська інтеліґенція, замість щоденної копіткої праці на освітній, культурній і, зрештою політичній ниві, займатиметься писанням безконечних, мало кому цікавих заяв і створенням незліченних, мало кому потрібних (крім самих засновників, звісно) партій, рухів, фронтів, конґресів. Фактично наша інтеліґенція прирікає себе на ерзац-існування у власному патріотичному ґетто, з якого вона не має жодного виходу ані до російськомовного населення (а це щонайменше половина громадян України), ані навіть до власних, україномовних покищо, селян".

На потребу — праця

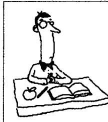
Власне, „щоденна копітка праця" — це єдине, що нам нині на потребу. Від конкретної праці та її вислідів залежить усе наше майбутнє.

На жаль, воно далі не так. Ось перед нами програма „Зборів Української Всесвітньої Координаційної Ради" з участю товариства „Україна" та Федерації товариств зв'язків із закордонними країнами, також заповіджена участь Президента України Леоніда Кучми. Як ця стаття буде читана, вже буде після тих зборів, бо відбулися вони в Києві, в будинку вчителя, 22-го серпня. Ми очікували, що на тій конференції будуть насамперед звіти про виконану працю та її результати, а відтак конкретні пляни дальшої праці. Тим часом звітів взагалі не було передбачено — тільки доповіді.

Тепер повернімся до „сорока партій". Ясно, що вони непотрібні, немає ніякого завдання для них, ні функцій. Сильні впливові політичні партії нам потрібні й без них не обійтися. Але що робити з тими осколками, які вже є і стоять на перешкоді більших всеукраїнських ініціятив? Їх, очевидно, треба позбутися — для добра справи розв'язати. Тим більше, що вони не лише намагаються втручатися в життя, вносячи в нього додатковий фермент і зневіру, але пробують перед зовнішним світом репрезентувати українську справу, здебільшого компромітуючи її. Деякі з них, використовуючи свої милозвучні назви, вибираються у світ, „представляють там" українську справу і намагаються здобувати фонди на свою нібито діяльність. Таких спроб колись було більше, тепер їх менше, але ще таки трапляються. Тепер їх менше, бо закордонні чинники, приглянувшись ближче тій „діяльности", не відкривають гаманців. Бо ж наші комівояжери рідко давали звіти щодо використання отриманих за кордоном фондів, і доходило до скандалів. Деякі з таких партій розбилися на декілька груп і взаємно поборюють себе. Компетентний у тих справах М. Рябчук пише: „Якщо розкол у Русі чи в УРП, чи, навіть, серед соціялістів ще можна пояснити якимись ідеологічними розходженнями, то чим, скажіть на милість, пояснити розколи в ХДПУ, СДПУ чи серед зелених? Адже й без поділу ці групки є настільки маргінальними у суспільстві, що про їх існування ми, можливо б, і не довідались, коли б не постійні бомбардування пресових аґенцій своїми „документами" та безконечні з'ясування в судах, хто з них зеленіший, християнськіший та соціял-демократичніший".

Одверта дискусія

Добре, що почалася одверта публічна дискусія на ті теми. Дискусія декого опам'ятає, а всім покаже, що зловживання очевидною потребою мати розвиненим політично-партійне життя толероване не буде. Не принесе воно ні слави, ні користи матеріяльної тим, що ще в непроясненій політично-партійній ситуації в Україні пробують добиватися тих чи інших користей. А кожен день наближує нас до ситуації, що треба буде стати перед виборцями і показати себе і свою силу. Отже, треба починати вже оздоровляти партійне життя, виполювати з нього бур'яни і ширити перед тими, що можуть щось зробити, поле дії. Суспільне життя — це не цирк, де „приятелі пива" чи ті, які себе називають тверезими, мають поле до попису. Країна в нелегкій ситуації, а завдання перед нею щораз важчі і складніші, і до них треба бути готовим.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про тих, що їх шукаємо

Уявіть собі, дорогі читачі, що бачите в нашій пресі таке оголошення: „Шукаємо українців-американців в силі віку і високого інтелекту, 'п'ятдесятників' різних професій, які могли б негайно обняти ключеві пости в українських громадських і політичних організаціях і замінити тих, які змушені відійти силою обставин та віку. Праця без винагороди, не нормована, вимагає віддання вечірніх годин і кінців тижня. Обов'язкове бездоганне знання української мови, українських обставин, як також імунітет до критики".

Скільки такого змісту оголошень варто б подавати тепер нашим завмираючим природною смертю установам по цілій діяспорі?

Бо де тільки обернетеся, на яку імпрезу не підете — завжди чується те саме ствердження і те саме питання: а де шукати це наше покоління, що тепер у силі віку? Розуміється, не можна узагальнювати того факту і не можна забувати, що однак існує малий, але таки існує той відсоток наших „п'ятдесятників", який цікавиться українським життям і за своїми спроможностями працює в наших організаціях, байдуже чи в молодечих, спортових чи професійних. Є також невелике, але вибране число таких, що посвятилися праці для відродженої держави, в рамках своїх знань чи наукових досягнень.

Однак більшість ніби вбирає „шапку-невидимку" і тому їх публічно бачимо дуже а дуже рідко, за вийнятком хіба балів, спортових змагань і концертів чи виступів їхніх дітей, але все це лиш поява пасивно-споглядальна.

Ось, скажімо, недавно в часі святочного відзначення 5-річчя незалежности України була знов нагода зауважити, як мало було там у залі тих, за якими ми так поспішно й пильно шукаємо. Голова однієї установи, що була співорганізатором святкувань в Ню Йорку, звернула на це увагу, кажучи: „Завжди нарікають молодші члени нашої громади, що наші імпрези довгі, нудні, пересичені безконечними промовами. Наперекір укладеним стереотипам, ця була коротка, всього дві години, в елеґантному приміщенні готелю Валдорф-Асторія, було всього лише одне коротке слово, була досить невимушена атмосфера, ніякого штивного сидження при столах, а кожен міг говорити з ким хотів, прийти і відійти коли хотів — тим не менше 'п'ятдесятників' можна було порахувати на пальцях і без особливих математичних здібностей вирахувати їх відсоток на усіх присутніх 500 людей... — то що ще можна зробити, щоб притягнути цю ґенерацію?"

Не було їх, як знаємо, і на недавній доповіді В. Чорновола на Союзівці, де більше в гарячий день манив басейн або тенісові корти, як слово про схвалення Конституції і політичну ситуацію в Україні.

Але не лише того рода імпрези змушують нас шукати „зі свічкою" за тими, що повинні там бути, зараховуючи себе до людей певного інтелектуального рівня. Немає їх також на культурних імпрезах, які тепер катастрофічно світять порожніми кріслами, бо не в стані їх заповнити знані від років обличчя постійно спраглих вражень та інформацій все тих самих старших людей.

Що буде далі? Як йтиме наше суспільне життя в діяспорі без відповідного поповнення молодшими поколіннями? Щораз частіше трапляється, що на чоло тої чи іншої організації вибирають невідповідних осіб тому, що, як це кажеться, „ніхто не хотів того взяти на себе". А скільки організацій завмирає прямо тому, що немає зацікавлених продовжувати корисну працю? Скільки домівок, а то й домів страшать пусткою, а колись шуміли життям?

Кожний, з ким не говорите, ляментує, що у

(Закінчення на стор. 3)

Леся Храплива-Щур

Три книжки шукають своїх добродіїв

Це дослівно справді так. Звичайно, що цих книжок у нас, в Україні, чекає куди більше, але хочемо говорити тут про ці три. Сьогодні ж кожен із нас старається якось допомогти Україні, її мешканцям, яким доводиться важко переживати післяколоніяльну скруту, дарма що у власній державі. Ото ж посилаємо все, що нас просять, бож потреби наших рідних за кров'ю чи духом нам не байдужі. Посилаємо гуманітарну допомогу, обладнання, допомагаємо будуватися одиницям і громадським будинкам. Але дар дарові не рівний. Не лиш ціною, але й значенням. А до дарів, які мають особливе та довготривале значення, належать саме книжки. Книжка — засіб виховання та ширення просвіти — навчить людину, як жити та переборювати життєві труднощі на все її життя, а може переллється ця мудрість і в наступне покоління. Ото ж послухаймо, про які книжки йдеться. Так склалося, що кожна із них — для іншого віку. Спільне мають те, що всі вони подумані на духове відродження нашої нарешті посталої держави. Для кожного віку — по-іншому, по-зрозумілому для нього...

Та ще спільне цих книжок те, що ні один з авторів їх вже не живе і може хіба із засвітів вічности далі служити нашій справі. Може, якщо книжка його не залишиться в одному примірнику десь у редакторській шухляді, а вийде тисячами примірників у світ і буде продовжувати добру справу свого автора.

Ото ж перша книжка — для малят. Складала її впродовж скитання по чужині велика приятелька української дітвори Катерина Перелісна (справжнє прізвище Глянько-Попова). Знаменитий знавець дитячої душі і обдарована ще від батьків, великих патріотів, щирою любов'ю до всього, що святе, гарне й українське, вона творила все своє життя для малят. Писала прекрасні казки, віршики, сценки. Саме такі, які дошкільнята розуміли і залюбки слухали, вивчали, виводили. „Бабуся Катруся" давала людським дітям щастя, а сама мусіла поховати єдиного сина. А коли пішла за ним, після років безнадійної недуги, мусіли хоронити на громадські кошти...

І оце в Києві видавництво „Веселка" має готову її книжечку віршів для дітей. Прекрасно, барвисто ілюстровану. Назва її — „Скажи на вушко". Чи бачите розпромінені цікавістю очі дитини, коли хтось хоче відкрити їй, і тільки їй, „на вушко" якусь таємницю! Отаку не одну таємницю знала Катерина Перелісна, але ... мусіла б забрати її зі собою в холодну, чужу землю, якби не знайшлися щедрі добродії, які схочуть уфундувати це видання для української дітвори.

Друга книжечка — для дівчат-підлітків. І писала її дівчинка не дуже старша віком. Писала, зрештою, про себе саму. Леся Оленко (Івченко), дочка репресованого большевиками письменника Михайла Івченка та письменниці Людмили-Коваленко, виростала у Києві під большевицькою владою. Мати не хотіла, щоб дитина переживала переслідування, яких зазнали батьки, і виховувала доню так, неначе комуністичний режим добрий та правильний — і так і бути. Але прийшло гаряче літо 1941 року, і дівча поволі починає пізнавати, що весь її дитячий світ був витканий із неправди, що все було справді навпаки, ніж її вчили. Процес того усвідомлення проходить нелегко й боляче, і авторка, ще й не двадцятилітня, особливо швидко аналізує свої переживання. Невідомо, як далеко зайшла б брунькуюча майстерність слова, бо вбило її випадково американське військове авто, зразу ж після закінчення війни, в Німеччині. Її книжечка „Зелені дні" залишилася єдиним її голосом між живими.

Варто подумати, скільки українським дівчатам доводиться сьогодні переживати таке болюче відкриття очей на нашу правду, на ідейну гнилизну відмираючого совєтського режиму. Чи ж не на порі їм познайомитися з переживаннями своєї ровесниці, щоб цей процес швидше та легше переболіти і стати у ряди творців нового, кращого життя! Безперечно, таких ровесниць немало і треба цього просвічення не лиш їм, але й усій відроджуваній державі, бо у них — наше майбутнє. І так і станеться, якщо... знов якщо... хтось допоможе видавництву „Вік" у Києві видати цю книжку.

Третя ж книжка — вже „не для дітей", хоч може прекрасно послужити вдумливим молодим людям, як і дорослим, навіть сивоголовим... Так боляче вчасно й неждано покійний відомий письменник Євген Гуцало під сам кінець свого життя містив у київській „Літературній Україні" ряд статтей, в яких розглядав суть російської духовости. Розглядав уважно, завжди на основі чи то літературних творів, чи історичних джерел, не зважуючись твердити того, на що не мав би стійких доказів. Судив розважно, з докладністю вченого та совісністю чесного публіциста. Збірка цих статтей вийшла вже посмертно під назвою „Ментальність орди". Зміст книжки доказує без зайвого патосу, чому саме так названа ця студія російського духу. Та чи вийшла вона друком? Опечалена вдова автора прислала один готовий примірник у західній світ із розпачливою вісткою, що весь наклад книжки лежить на полицях, готовий, а видавництво „Просвіта" не має за що його викупити з друкарні... І саме в той час, коли до болю треба таких ділових та вичерпних студій, щоб відкрилися очі й серця мільйонів, століттями гноблених та упокорюваних Москвою...

Чи треба щось більше говорити? Меценатство на користь культурних надбань народу — річ гарна й дуже шляхетна. Поколіннями живе добра слава колишніх родів Чикаленків, Симиренків, Харитоненків, які своїми коштами посували українську справу до сьогоднішніх висот. І сьогодні ж у нас не бракне людей щедрого серця. Знаємо їх немало — від підприємця Петра Яцика, через таких справді великого серця людей, як Марія Крижанівська, Марія Кохановська, подружжя Скопів, покійний Микола Ценко, Олекса Лесів, чи недавно померла Ольга Ясінська, яка обдарувала численні наші культурні та добродійні установи своїм спадком... І саме про це варто б подумати багатьом нашим старшим громадянам. Немила це тема, але скільки ж то важко запрацьованого гроша пропало в урядових касах, тоді коли стільки громадських потреб не може заспокоїтися без фінансової підтримки і могли б прославити ім'я жертводавців на добру справу, на довгі часи!

Треба ж згадати про зовсім молодих меценатів, таких як Юліянчик Ломаґа чи брати Криворучки, яким, разом додавши їх вік, ще й не час було б іти в школу, а яких батьки чи діди вже подбали, щоб діти змалку вчилися громадських чеснот — уваги до культурних справ та радости із-за давання. І так дістали українські діти дві нові гарні книжечки...

Так, громадська жертвенність має завжди свою високу ціну в очах людей... Ото ж чекають наші три книжки своїх меценатів-фундаторів... Зголошуватися по дальші інформації можна до Українських Працівників Літератури для Дітей і Молоді: UPLDM 2199 Bloor Street West, Toronto, Ont, Canada M6S 1N2.

Три книжки чекають...

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ ЛІБЕРІЇ назначено Рут Перрі, колишню сенаторку, яка протягом місяця має сформувати тимчасовий уряд і забезпечити проведення демократичних виборів навесні наступного року. Це має покласти остаточний кінець семилітній громадянській війні, яка коштувала життя 150,000 ліберійців і зробила бездомними майже половину населення цієї 2.6-мільйонової країни. Перемир'я між ворогуючими фракціями було досягнуте торік завдяки втручанню сусідніх західньоафриканських держав. До вибуху раптової війни Ліберія вважалася найстабільнішою в Африці ліберальною демократією західнього типу.

НАЙБІЛЬШИЙ В АМЕРИЦІ комплекс крамниць, що носить назву „Молл оф Америка" знаходиться у Блумінґтоні, Мінн., і впродовж свого існування став прибіжищем для тисяч підлітків, зокрема, під кінець тижня. Справа в тому, що сюди прибувають покупці не тільки з сусідніх околиць до крамничного комплексу, але покупці з цілої країни, бо тут можна зробити поважні заощадження гроша під час окремих випродажей. Підлітки під кінець тижня, а зокрема у п'ятницю та суботу вечором, цілими натовпами виповняють коридори комплексу і створюють своєю поведінкою небезпечну ситуацію. З цього приводу керівництво згаданого крамничного комплексу вирішило заборонити вступ підліткам нижче 16-ти років без товариства дорослої особи вечорами у п'ятниці та суботи. Проти цього рішення запротестувала Американська спілка громадських прав, але власники крамниць у згаданому комплексі підтримують це рішення керівництва.

ВІДОМА В ЗСА КРАМНИЦЯ канцелярійного приладдя та обладнання „Стейплс" погодилась об'єднатися з крамницею таких же товарів „Оффіс діпо" обміном цінних паперів у сумі 3.4 блн. дол. Нова крамниця, котра буде називатися „Стейплс де оффіс діпо" стане найбільшою цього роду крамницею з 1,100 крамницями у 46 стейтах ЗСА та 10 закордонних країнах і річним доходом приблизно 10 блн. дол. Хоча це об'єднання мусить мати згоду шеровців і контролерів, то керівники обох крамниць на пресовій конференції в Ню Йорку заявили, що сподіваються цю злуку довершити ще перед кінцем біжучого року.

У ПОНЕДІЛОК, 2-ГО ВЕРЕСНЯ, в Панамі засудили двох помічників колишнього вождя країни Мануеля Антонія Норієґи. Обидва підсудні були керівниками Центрального панамського банку в часі влади згаданого вождя, котрого в 1992 році засуджено в Америці на 40-річне ув'язнення за торгівлю наркотиками. Рафаеля Аросемену, колишнього директора Центрального банку, який перебуває у Мехіко, куди втік у 1989 році після повалення диктатора Норієґи, та Константина Перальту, колишнього головного контролера згада-ного банку, суджено за розтрату 1 млн. дол. у користь тоді правлячої в Панамі партії. Першого засуджено на 8-річне ув'язнення, а Перальту, який перебуває у місцевій в'язниці, на шість років ув'язнення.

РЕЧНИК БІЛОГО ДОМУ Майкл МекМиррі повідомив у середу, 4-го вересня, що того самого дня президент Билл Клінтон відбув 12-хвилинну операцію в лікарській канцелярії Білого Дому. У згаданій операції з місцевим знечуленням дерматолог д-р Дейвид Корбетт усунув з шиї президента доброякісну (цисту) кісту — міхурчастий новотвір без будь-яких утруднень. Наріст завважено при річному лікарському перегляді Президента ще в травні, дати усунення цього наросту не устанлено, бо він не загрожував здоров'ю президента, одначе на конвенції Демократичної партії в Чікаґо лікар Білого Дому д-р Конні Маріяно завважила, що наріст побільшується і порадила його усунути якнайшвидше.

Про тих, що...

(Закінчення зі стор. 2)

нашому громадському житті бракує нової крови, а довголітні активісти „тягнуть" останками сил. А де є ті сили, що за ними шукають? Чому ховаються у затишку своєї вигоди? Коли їм не підходить існуючий вже застарілий стиль громадського життя, змінім його, даймо свої нові ідеї! „Шукаємо талановиту зміну!" Може оголошення під таким заголовком допоможе?

Бо сьогодні байдужість і стаґнація — це найгірші вороги нашого українського життя!

О-КА

ЗАКЛИК

УКРАЇНСЬКИХ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЗАХІДНОЇ ДІЯСПОРИ З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ ОБ'ЄДНАННЯ УПЛДМ ім. ЛЕОНІДА ГЛІБОВА

УПЛДМ — Українські Працівники Літератури для Дітей і Молоді з'єдналися вперше п'ятдесят років тому, у 1946 році, в Мюнхені, Німеччина, тоді під назвою Об'єднання Працівників Дитячої Літератури (ОПДЛ). Основниками їх були такі визначні творці та сподвижники української дитячої літератури, як Юрій Тищенко-Сірий, Роман Завадович, Богдан Гошовський, Леонід Полтава, Євга Шугай, Іван Коровицький та інші. Завданням Об'єднання було достачити український дітворі у розселенні українську книжку, повновартісну як із релігійно-національного, так і з мистецького погляду. Задум творців УПЛДМ виявився передбачливим та правильним. Щонайменше двом поколінням української дітвори довелося виростати майже у повному відокремленні від рідної землі, під сильним асиміляційним тиском, у середовищах країн нового поселення. І було суттєвим завданням свідомої й зорганізованої української діяспорної спільноти за всяку ціну зберегти в душах її дітей свідомість їх національної принależності.

Тут величезну ролю відіграли наші Церкви, шкільництво, молодечі організації, але не остання роля припала дитячій книжці. Вона, за задумом творців УПЛДМ, мала стати отим історичним зіллям євшаном, яке ніколи не дозволить забути, „хто ми, яких батьків діти". Бо звичка дружити з українською книжкою забезпечує людині на все життя зв'язок із своїм ґрунтом, навіть після того, коли вона вже давно вийде із-під впливу школи чи молодечих організацій.

УПЛДМ пережили успішно кризи великого переселення, а згодом і природної зміни поколінь. Впродовж половини століття видали чи спонукали видання понад двох сотень українських дитячих книжок, а їх члени Богдан Гошовський, Роман Завадович і Володимир Барагура редагували протягом 41-го року дитячий журнал „Веселка", який видавав Український Народний Союз. В останні ж роки УПЛДМ знайшли зі своїми виданнями шлях в відновлену Україну, висилаючи туди десятки тисяч книжечок для дітей та друкуючи нові на місці — у Львові чи Києві. Таких книжечок видано вже до півмільйона примірників, під п'ятнадцяти різними заголовками. Ці книжки сприймали і діти, і виховники, як непередбачене чудо, мовляв, „нашого цвіту по всьому світу". Голоси їх вдячности й захоплення — найкращий доказ, що УПЛДМ на правильному шляху, як і були півстоліття тому.

Золотий ювілей такої успішної праці, проводженої, очевидно, лише на громадських засадах, гуртком вірних працівників та завдяки добродійності свідомих одиниць діяспори, заслуговує на відповідну увагу та відзначення зі сторони зорганізованої української діяспорної спільноти. І мало було б відзначити цей ювілей тільки почесною згадкою. УПЛДМ живе далі та потребує для свого розвитку активної допомоги всього громадянства. Бо відомо всім, що тоді, коли в Україні відроджується з такими труднощами наша національна свідомість і мова, у країнах поселень вони, на жаль, стрімко схиляються до упадку. Ми всі стаємо свідками та й мовчазними співучасниками глибокого занепаду і свідомости, і живучости мови. Доходимо вже й до того, що вживання мов країн поселення в українських середовищах вважається нормальним явищем. У тому світлі українська книжка здається щораз більше несучасним пережитком. І це саме тоді, коли відроджуваній Україні треба до болю нашої підтримки та нашого доброго прикладу в боротьбі з ворожими нам мовою та світосприйманням, які ще не хочуть відмирати.

І саме такий невідрадний стан змушує все наше зорганізоване громадянство усвідомити собі цю небезпеку та зробити рішучий зворот до кращого, до відродження, якого нам ніхто вже заборонити не може.

У цьому ж пляні лежить і посилення праці УПЛДМ, тим більше у зв'язку з його цьогорічним ювілеєм.

Впродовж цього року УПЛДМ буде ініціювати ряд різних акцій: поглиблення розуміння значення української дитячої книжки між нашим громадянством, її якнайдальше поширення, здобуття для УПЛДМ якнайбільше членів-прихильників та меценатів нових видань, кампанію у пресі та інших засобах масового порозуміння, імпрези, виставки видань, збірки фондів тощо.

Ми, підписані під цим зверненням, всеукраїнські діяспорні організації, закликаємо все наше громадянство звернути належну увагу на ці заходи УПЛДМ та сприяти їм усіми можливими засобами. Бо „бути чи не бути" нашій діяспорній українській спільноті залежить від того, чи зуміємо виховати наше нове покоління на свідомих, високої кляси, носіїв української культури.

Немає сумніву, що всі, хто трудився чесно впродовж половини століття для справи створення та поширення нашої літератури для дітей і молоді, заслуговують не лише на пошану, але й активну й ініціятивну співпрацю всього громадянства. Саме про таку співпрацю ми просимо і поручаємо гаряче всім нашим установам та організаціям, від централь до найменших місцевих клітин. Хай усьому діяспорному громадянству стане гаслом на цей рік: Українську Книжку — Українській Дитині — По Всьому Світі!

Світовий Конгрес Українців:
Дмитро Ціпивник, президент,
Ярослав Соколик, генеральний секретар.

Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада:
Іроїда Винницька, голова,
Віктор Павленко, секретар.

Світова Рада Суспільної Служби:
Ольга Даниляк, голова,
Іванна Яців, секретар.

Світова Комісія Українських Молодечих Організацій:
Євген Чолій, голова,

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій:
Оксана Соколик, голова,
Іванна Кушпета, секретар.

Об'єднання Українських Письменників „Слово":
Ліда Палій, голова.

Наукове Товариство ім. Шевченка:
проф. д-р **Володимир Мацьків**

Українська Вільна Академія Наук:
проф. д-р **Марко Антонович**, голова

Український Народний Союз:
Уляна Дячук, президент

Українська Канадська Суспільна Служба:
Марія Стебельська, голова,
Марія Голод, секретар.

Огайо величаво відзначило річницю відновлення самостійности України

Неділя 25-го серпня ц. р. напевно на багато років залишиться в пам'яті української громади Клівленду, Парми та їх околиць в Огайо. В цей день на посілостях української православної церкви св. Тройці при Стейт ровд в Пармі заходами Українських Злучених Організацій Великого Клівленду відбулося величаве святофестиваль з нагоди п'ятої річниці проголошення відновлення самостійности України. Велика заля церкви св. Тройці напевно ще ніколи не була так переповнена людьми, як на цей раз. Чому — зрозуміло. Бож рівно п'ять років тому, 24-го серпня 1991 року, з Києва рознеслася вістка: „Виходячи з права націй на самовизначення, передбаченого статутом ООН та іншими міжнародно-правними документами, та здійснюючи Декларацію про державний суверенітет, Верховна Рада урочисто проголошує незалежність України та створення самостійної української держави — України. Територія України є неподільною і недоторканою... Цей Акт набуває чинности з моменту його схвалення".

Після входу на залю групи людей з прапорами, Соня Капустянська виконала американський та український гимни. А відкриття свята-фестивалю проголосила мгр Анна Брездун-Берет. Після того із святочним словом виступив відомий наш проф. д-р державного університету в Янґставні, Огайо, Юрій Кульчицький. У своїй доповіді він зазначив, що хоч з різних причин український народ в 1918–20 роках не зміг втримати української державну незалежність, прото прагнення українського народу за всяку ціну здобути свою державу і далі було незламним і непохитним. І то незважаючи на те, що Захід, в тому числі американські державні політики (хоч, можe, і не всі) аби догодити Москві, робили все, щоб Україна і далі перебувала в складі російської імперії, хоч і під іншою назвою. Незважаючи на те, що від 1945 року Україна формально є рівноправним членом Організації Об'єднаних Націй. Але не вдалося! Україна таки стала самостійною державою! І це було підтверджено всенародним вільним голосуванням 1-го грудня того ж 1991 року, коли понад 90 відсотків населення віддало свої голоси за незалеж-ність і самостійність Ук-раїни.

У мистецькій частині свята-фестивалю слухачі мали велику приємність послухати талановитого соліста Львівського Оперного Театру Романа Цимбали. Він проспівав такі загальновідомі твори, як „Під Твою милість", „Гетьмани, гетьмани", „Сонце низенько" (з опери „Наталка Полтавка"), „Як почуєш вночі", „Безмежнеє поле", „Розвійтеся вітром", „Сонце заходить, гори чорніють", „Ніч яка місячна", „Стоїть гора високая", „Молитву Андрія" (з опери „Запорожець за Дунаєм") та знамениту пісню „Владико неба і землі". Кожну пісню переповнена заля вітала бурхливими оплесками.

Лариса Чернецька виконала на фортепіяні „Клик до волі" Б. Лятошинського, „Прелюдію ч. 2" В. Барвінського та в'язанку українських пісень А. Едлічка.

На закінчення танцювальний ансамбль „Каштан", мистецьким керівником якого є Джеймс Бассо, дуже добре і під оплески задоволеної публіки затанцював „Гопака".

Таким то був ювілейний фестиваль в Огайо, присвячений п'ятій річниці відновлення самостійности України.

Аби когось не оминути, не згадуючи всіх осіб, які доклали багато зусиль, щоб здійснити цей фестиваль, окрему подяку заслуговує кредитівка „Самопоміч" за уфундування летючок та програмок, церква св. Тройці — за безкоштовне відпущення залі, Український Архів-Музей — за архівні документи та наш „батько" — Український Народний Союз — за уфундування квітів.

Д-р Юліян Мовчан

Відзначення 5-ої річниці незалежности у Маямі і Голливуді

Відзначення 5-ої річниці незалежности української держави у Маямі і Голливуді на Фльориді відбулося в неділю, 25-го серпня, об'єднанням всіх товариств і організацій, в Українському Демократичному Клюбі у Маямі.

Перед самим відзначенням відправилася урочиста Свята Літургія в обох церквах, католицькій і православній, з відспіванням многоліття молодій українській державі і „Боже Великий, єдиний".

Саме відзначення п'ятиріччя почалося в клюбі о год. 1:30. Відкрив свято Михайло Іваськевич, голова УДК. Згодом відспівано американський національний гимн. Слово про річницю англійською мовою виголосив Данило Криса, а українською — Микола Чировський. Дана Максимович-Васькевич відспівала пісню „Воля", Ірина Ракуш продеклямувала поезію Миколи Щербака „Україна".

Дитяча українська група Маямі гарно виконала три танці, за що одержала рясні оплески.

Відзначення відбулося успішно, при виповненій залі.

При нагоді свята державности зібрано на потреби Світового Конгресу Українців 200 дол.

Присутній

НА ДВОДЕННІЙ ВЕРШИННІЙ зустрічі керівників держав Латинської Америки в Кочабамбі, Болівія, в середу, 4-го вересня, 11 з них оголосили не дійсним новий закон ЗСА, котрого метою є ще більше ізолювати економіку Куби. Велика кількість присутніх керівників згаданих держав на цій вершинній зустрічі гостро скритикували закон Гелмса-Биртона та публічно оголосили цю свою заяву, не зважаючи на спроби представника ЗСА до Організації Об'єднаних Націй Меделин Олбрайт злагіднити їхню настанову. Керівники держав Латинської Америки заявили, що цей закон ЗСА нехтує підставовими принципами пошани суверенітету.

ПОДІЇ

НАВЧАННЯ В УМІА

Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж. — Місцевий відділ Українського Музичного Інституту Америки повідомляє, що навчання в УМІА розпочалися 5-го вересня. Предмети, вчителі та їх числа телефонів поміщені у „Свободі", ч. 170 з 6-го вересня ц. р. Н. Дж., тел. (201) 386-5622. Вступ — 25 дол. (включно з полуденком). Прибуток призначено на Український Музей. Квитки можна замовляти, телефонуючи на числа (201) 762-1284, або (201) 763-7731.

ПОКАЗ МОДИ З ЕЛЕМЕНТАМИ ВИШИВКИ

Іст Гановер, Н. Дж. — 86-ий відділ СУА влаштовує показ сучасного одягу із елементами українських вишивок за проєктом Тамари Гурин. Показ відбудеться у неділю, 15-го ве-ресня, о год. 1:30 після полудня в готелі „Рамада", 130 дорога 10 захід в Іст Гановер,

ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ КЛК

Союзівка. — Карпатський Лещетарський Клюб влаштовує тут осінню товариську зустріч, яка відбудеться 28-29-го жовтня. Зголошення до змагань приймається до 9-ої год. ранку у Головному будинку Союзівки. За замовленням кімнат слід звертатися на число (914) 626-5641. Детальні інформації поміщені у „Свободі", ч. 170 з 6-го вересня ц. р.

Німеччина...

(Закінчення зі стор. 1)

протягом останнього часу дискусії з проблеми поширення НАТО відбувалися головним чином у Вашінґтоні та Москві. Він сподівається на „спокійний розгляд" цього питання наступного року, коли на цей процес не впливатимуть президентські вибори в ЗСА та Росії. Це питання, на думку Г. Коля, має вирішуватися у контексті загальноєвропейської безпеки. При цьому він наголосив, що Україна не повинна потрапити до будь-якої „сірої" зони безпеки. В переговорах щодо НАТО має брати участь також Росія і має бути знайдене рішення, котре задовольнить усіх. „Жодна з країн не повинна мати права вето на вступ до НАТО".

Президент Кучма зазначив, що Україна не виступає проти поширення НАТО на схід, але вважає, що мають бути враховані інтереси всіх сторін у сфері безпеки. Крім того, на території нових членів НАТО не повинно бути ядерної зброї.

СЕРЕДОВИЩЕ УГВР
запрошує українську громаду на поминальні сходини у сороковий день смерти громадсько-політичного діяча
бл. п.
д-ра РОМАНА БОРКОВСЬКОГО
Сходини відбудуться у неділю, 15-го вересня 1996 р. о год. 2:00 по пол. в будинку НТШ А при 63 Четверта Аве. в Ню Йорку між 9 і 10 вул.
ПРЕЗИДІЯ СЕРЕДОВИЩА

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого МУЖА, БАТЬКА і ДІДА
св. п.
ОРЕСТА ОЛЕКСАНДРА КОЛОДІЯ
будуть відправлені
ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖБИ
9-го серпня 1996 р.
в церкві Преображення Г.Н.І.Х. в Денвер, Кольо;
в церкві свв. ап. Петра і Павла в Джерзі Сіті, Н. Дж.;
св. о. Миколая в Гамилтон, Онтаріо, Канада;
каплиці Кир Інокентія Лотоцького в Чікаґо, Ілл.
Дружина — АРЕТА з дітьми та внуками.

В глибокому смутку ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що в середу 4-го вересня 1996 року відійшла у вічність ДРУЖИНА
бл. п.
ОЛЬГА СКОЦЕНЬ
з дому СТАХІВ
ПАНАХИДА — п'ятниця 6-го вересня 1996 року о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Hanley Funeral Home, 60 Drop Lane, Staten Island, N.Y.
ПОХОРОН — в суботу 7-го вересня 1996 року о год. 10-ій рано з української католицької церкви св. Трійці, 288 Vanderbuilt Ave., Staten Island, N.Y., а опісля на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
У глибокому смутку:
муж — ВОЛОДИМИР
родини — ВОЙТАСІВ, — СКОЦЕНІВ, — ЗМИЇВ і — ГОРБАЧЕВСЬКИХ
Замість квітів просимо складати пожертви на Український Музей в Ню Йорку.

На Союзівці...

(Закінчення зі стор. 1)

До групи чоловіків після кількох років повернувся її чотирикратний колишнійй чемпіон Юрій Глова з Чикаго, але не встоявся проти Д. Чорнія у чвертьфіналі, 1-6, 6-7 (6-8).

Змагання за першенства Української Спортової Централі Америки і Канади притягнули 65 змагунів і змагунок, які при чудовій погоді зводили двобої у 12-ох групах за нагороди УНСоюзу і пропам'ятні чаші. У групах чоловіків, жінок, юнаків і юначок фіналістам припали ще й грошові стипендії завдяки щедрості відомого підприємця Івана Гинянського і його автомобільної фірми Віннер-Форд, яка вже й просперує в кількох містах України.

У групі жінок Анна Марія Шумська детронізувала минулорічну чемпіонку Ліду Савчак-Копач вислідом 6-3, 6-2, здобуваючи свій другий чемпіонат на Союзівці після перемоги у групі старших жінок минулого року. Цього року в цій останній групі перемогу здобула Анна Щупак над Ириною Бадяк, 6-3, 6-1, а відтак ці змагунки приєднались до групи жінок.

Не пішов слідами своєї дружини Ліди Дон Копач, бо з успіхом захистив своє першенство у групі чоловіків 35 років і вище, перемагаючи у фіналі Адальберта Колба з Ужгороду, Україна, вислідом 6-1, 6-3. У півфіналах Д. Копач елімінував Романа Ткачука 6-1, 6-0, а А. Колб Юрія Вальчука, 6-0, 6-1.

У групі чоловіків 45 років і вище д-р Ярослав Сидорак повторив свій минулорічний успіх, перемагаючи у фіналі Юрія Петрикевича, 6-3, 6-0. Несподіванкою слід уважати півфінальну перемогу — його першу — Ю. Петрикевича над багатократним чемпіоном Юрієм Савчаком, 6-4, 3-6, 6-2. Без проблем у другому півфіналі д-р Сидорак елімінував Р. Шумського, 6-2, 6-0.

Група чоловіків 55 років і вище в особі Юрія Грабця має нового чемпіона, який у фіналі переміг старшого від себе, багатократного чемпіона Олександра Олинця вислідом 6-3, 6-2. Це перша перемога Ю. Грабця у відкритому турнірі на Союзівці. У півфіналах Ю. Грабець елімінував Івана Рудавського з Івано-Франківського, Україна, 6-1, 7-6 (7-3), а О. Олинець Ігоря Чуму, 6-0, 6-2.

У групі старших дівчат Стефа Петрицька повторила свій минулорічний успіх, перемагаючи у фіналі Любу Войнов вислідом 6-1, 6-1. У півфіналах С. Петрицька перемогла Тамару Шобар, 6-0, 6-0, а у фіналі таким же вислідом перемогла Євгенію Булавку, яка добилась фіналу перемогою над Христиною Бугай вислідом 6-0, 6-0.

Третій чемпіонат для родини Шумських здобув у групі юнаків 12 років і нижче Степан, який переміг Володимира Щупака, 6-0, 6-0, і Євгена Народицького, 6-1, 6-1. Перемогою над Є. Народицьким, В. Щупак закріпив за собою друге місце.

Непереможним третій рік підряд у групі юнаків 14 років і нижче став талановитий Андрій Саляк. Він знов здобув чашу „Українського Тижневика" перед Дам'яном Заяцем і Світозаром Фокшеєм.

У групі юнаків 16 років і нижче перше місце здобув Крег Пірсон перемогами над Віктором Сулзинським, 6-3, 6-0, і Євгеном Котлярчуком, 6-0, 6-0. В. Сулзинський здобув друге місце.

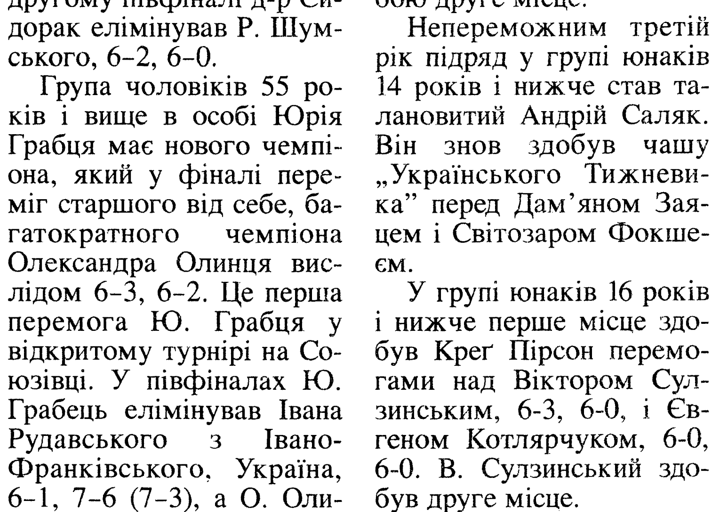
А. Щупак (зліва) і І. Бадяк приймають чаші від С. Гаврилюк (зліва) і І. Флиса, мол.

Д. Копач (справа) і А. Колб одержали чаші УНСоюзу від Р. Ракочого, ст. (справа) і Ю. Попеля. Чемпіон Д. Копач вдруге вписав своє ім'я на пропам'ятній чаші Ярослава Рубля.

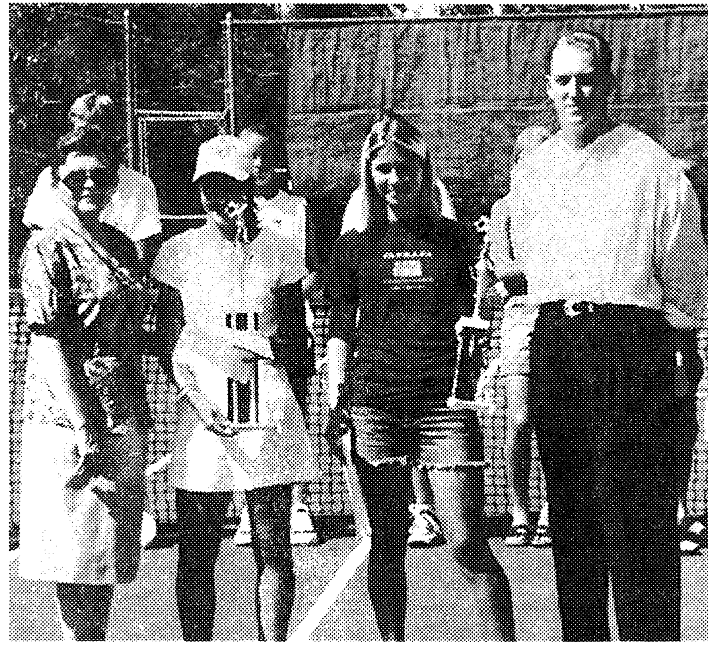
Ю. Савчак (зліва) і З. Снилик вручають нагороди д-рові Я. Сидоракові (справа) і Ю. Петрикевичеві. Д-р Сидорак знову вписав своє прізвище на пропам'ятній чаші д-ра Володимира Гука.

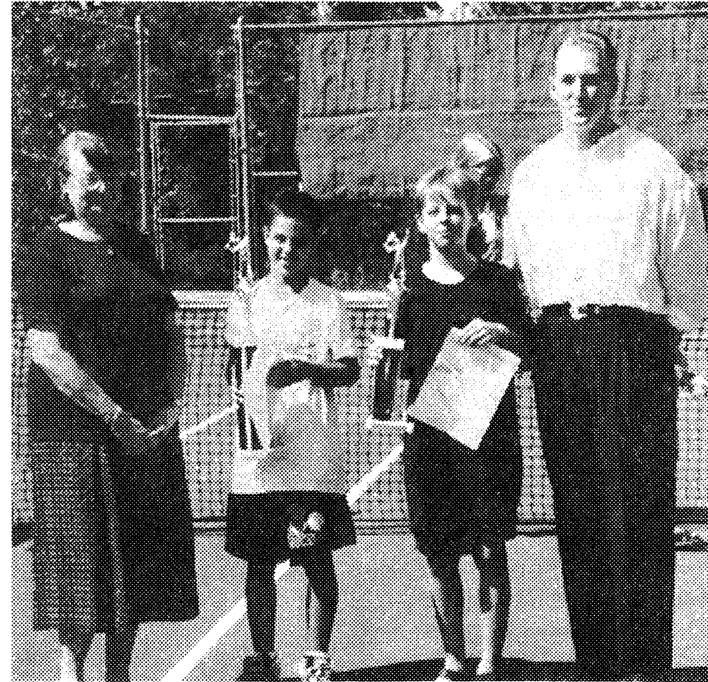

Ю. Грабець (зліва) і О. Олинець нагороди прийняли від Р. Ракочого, ст. (справа) і д-ра Ю. Харука, який також вручив Ю. Грабцеві пропам'ятну чашу свого батька св. п. д-ра Петра Харука.

С. Петрицька (зліва) захистила свій чемпіонат в групі старших дівчат перемогою у фіналі на Л. Войнов. Чаші і грошові стипендії вручили Ю. Грабець (зліва) і М. Гинянський.

В. Шумська (зліва) втретє здобула першенство в групі молодших дівчат, У фіналі вона перемогла Є. Булавку. Фіналісток нагородили У. Дячук (зліва) і М. Гинянський.

Радна УНС Стефа Гаврилюк (зліва) і М. Гинянський нагородили наймолодших юнаків С. Шумського (зліва) і В. Щупака.

У групі найстарших юнаків, 18 років і нижче, Юрій Кігічак переміг у гарному фіналі Степана Колодія, 6-4, 6-1. До фіналів вони дійшли перемогами над Марком Домарацьким і Олександром Войновим.

У трьох групах переможених, тобто змагунів з одною програною, переможцями вийшли Юрій Витанович (старші чоловіки), Олег Запутович (чоловіки) і Зеня Бризняк (дівчата).

Нагороду Марії Душник за найкращу спортову поставу отримав Степан Колодій. У відсутності М. Душник (перестуда) нагороду на її прохання вручив Зенон Снилик.

У відсутності І. Гинянського, грошові нагороди вручив його син Михайло в таких сумах: чоловіки — 800 і 400 дол.; жінки — 600 і 300 дол.; юнаки і юначки — по 200 і 100 дол.

Турніром проводила комісія в складі: Юрій Савчак, провідник змагань, Роман Ракочий, ст. головний суддя, Зенон Снилик, Юрій Попель і Юрій Грабець.

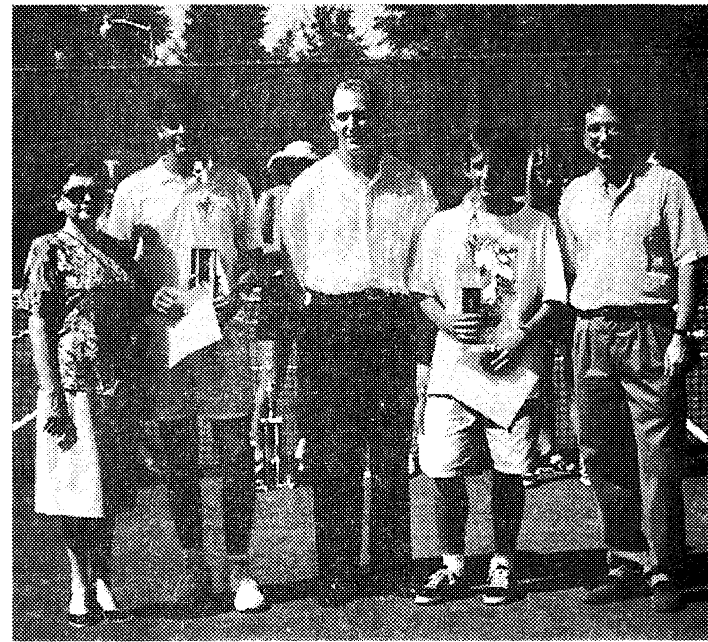
До змагунів і змагунок під час відкриття і закриття коротко промовляли: предсідник УНС Уляна Дячук, голова УСЦАК Мирон Стебельський, голова КЛК Юрій Попель, інж. Р. Ракочий і Омелян Твардовський, який представив американського олімпійця українського роду Рома Карнауха і колишню олімпійку-плавачку України Надю Савко, яка тепер проживає в ЗСА.

Понад 60 молодих плаваків взяли участь у 40-их річних змаганнях за чемпіонати УСЦАК і медалі УНС. Висліди змагань, які відбулись в суботу, 31-го серпня, будуть поміщені в наступних числах „Свободи".

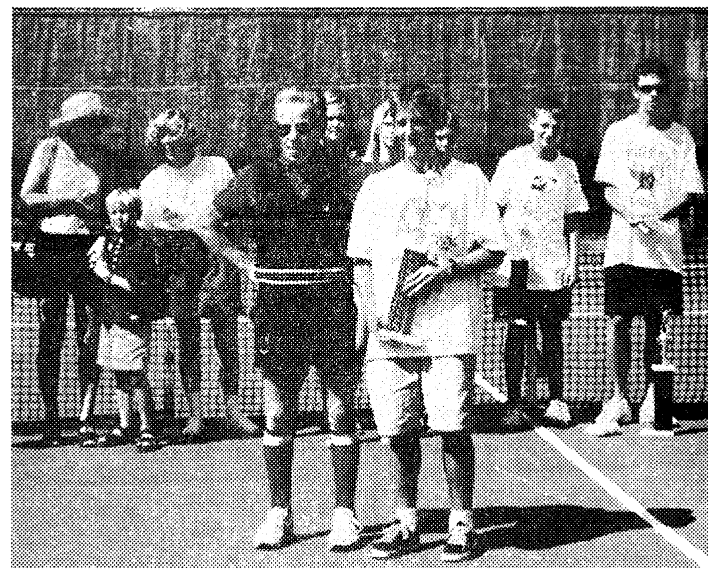
Переможець А. Саляк (справа) і фіналіст С. Заяць одержали чаші і стипендії від М. Гинянського (зліва) і Р. Ракочого, ст.

К. Пірсон отримує нагороди від М. Гинянського (зліва) і Ю. Савчака.

Ю. Кігічак (зліва) і С. Колодій приймають нагороди від (зліва) У. Дячук, М. Гинянського і І. Флиса, мол.

Чашу Марії Душник за спортову поставу вручив С. Колодієві З. Снилик.

Б. Єльцин...

(Закінчення зі стор. 1)

Кремлі була не тільки гостра критика збереження старих совєтських практик, але мабуть, як заявив сам Б. Єльцин, „бажанням будувати нове суспільство на правді, а це означає закінчити ховати все те, що ми досі ховали".